

ทัศนคติทางการเมืองของกรรมกร : ศึกษาเฉพาะกรณีสหภาพ
แรงงานการรถไฟแห่งประเทศไทยในกรุงเทพมหานคร

นายวรภาส รุจิโกชน์

004437

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๒

THE POLITICAL ATTITUDES OF WORKERS : A CASE STUDY
OF THAI RAILWAY WORKERS UNION IN BANGKOK

Mr. Vorapat Rujipoch

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Political Science

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

1979

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ที่สนใจศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีสภาพแรงงาน
 การรถไฟแห่งประเทศไทยในกรุงเทพมหานคร
โดย นาย วรภาส รุจิโกชนันท์
ภาควิชา การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิตศึกษา

.....
..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประดิษฐ์ บุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมล สุขพานิช)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ทัศนคติทางการเมืองของกรรมกร : ศึกษาเฉพาะกรณีสหภาพแรงงาน
 การรถไฟแห่งประเทศไทยในกรุงเทพมหานคร
 ชื่อ นาย วรภาส รุจิโกชน์
 อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว
 ภาควิชา การปกครอง
 ปีการศึกษา ๒๕๒๒

บทคัดย่อ

การที่จะนำระบอบประชาธิปไตยมาใช้ปกครองประเทศไทย ให้สัมฤทธิ์ผลนั้น ส่วนหนึ่งย่อมขึ้นอยู่กับทัศนคติและค่านิยมของประชาชนในประเทศนั้น ๆ ว่ามีทัศนคติและค่านิยมที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชาธิปไตยมากน้อยเพียงใด โดยเฉพาะทัศนคติและค่านิยมของกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งมีบทบาททางการเมืองสูง

การวิจัยเรื่องนี้ มุ่งศึกษาทัศนคติและค่านิยมทางการเมืองของกรรมกรที่เป็นสมาชิกสหภาพแรงงานการรถไฟแห่งประเทศไทยในกรุงเทพมหานคร จำนวน ๔๔๓ คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบโควตาของสถานที่ทำงาน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและแบบสอบถาม เพื่อวัดทัศนคติและค่านิยมทางการเมือง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้อัตราส่วนร้อยละ และวิธีการทางสถิติแบบ t-test ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ อายุ ประเภทของกรรมกรและการดำรงตำแหน่งในสหภาพ ส่วนตัวแปรตามได้แก่ ลักษณะทัศนคติทางการเมือง

การวิจัยปรากฏผล ดังนี้

๑. กรรมกรรถไฟส่วนใหญ่ มีทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชาธิปไตย
๒. กรรมกรที่มีอายุน้อยมิได้มีทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชาธิปไตยมากกว่ากรรมกรที่มีอายุมาก

๓. กรรมการประเภทลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว และพนักงานการรถไฟ มีทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชาธิปไตยมากกว่ากรรมการขนส่ง

๔. กรรมการขนส่งส่วนใหญ่ซึ่งเป็นกรรมการที่มีรายได้ต่ำสุด มีทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชาธิปไตยในระดับปานกลางของกรรมการทั้งหมด

๕. กรรมการที่ดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารในสหภาพ มีทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชาธิปไตยมากกว่ากรรมการที่เป็นสมาชิกธรรมดา

โดยสรุป กรรมการรถไฟมีทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชาธิปไตยในระดับที่น่าพอใจ หากพฤติกรรมทางการเมืองของกรรมการเหล่านี้และกลุ่มอื่น ๆ สอดคล้องกับทัศนคติทางการเมืองดังผลการวิจัยนี้แล้ว อนาคตทางด้านการเมืองแบบประชาธิปไตยของไทยก็น่าจะเป็นไปได้

A

Thesis Title The Political Attitudes of Workers : A Case Study
 of Thai Railway Workers Union in Bangkok.

Name Mr.Vorpat Rujipoch

Thesis Advisor Assistant Professor Pornsak Phongphaew, Ph.D.

Department Government

Academic Year 1979

ABSTRACT

The effectiveness of democratic government partly depends on the attitude and value of the people, especially the interest groups, of which they are a part. This is, to a larger extent, determined by the people or the groups' attachment to democratic attitude and value.

This study intends to investigate democratic attitude and value of the members of Thai Railway Worker Union in Bangkok. Data for the study is drawn from a questionnaire and structured interviewing of 443 workers chosen by quota sampling technique. Ages, categories of workers, and positions held in the Union are treated as independent variables while political attitude is arranged as dependent variable.

The findings of this study may be summed up as follows :

1. Political attitude of the majority of the workers is corresponding to principle of liberal democracy.
2. Difference in age is not a major determinant of the workers' democratic attitude and value.

3. As for permanently-hired workers and temporary-hired workers, political attitude of those belonging to Thai Railway Worker Union are more compatible with democratic idea than those of transportation workers.
4. Most of the transportation workers who get the lowest income possess a middle level of political attitude compatible with democratic idea in comparison with all workers.
5. Those workers with executive position in the Union have more compatible political attitude towards democratic idea than ordinary workers.

In conclusion, political attitude of the Thai railway workers compatible with political idea is on a satisfactory level. Provided that political behaviour of these workers and of other groups are truly compatible with their political attitude as indicated by the research, political development along democratic line of Thailand would be possible.

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้ สำเร็จได้ก็เพราะความช่วยเหลือจากหลายท่านดังนี้คือ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว อาจารย์ที่ปรึกษา ท่านได้ให้คำแนะนำและ
 ตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์เป็นอย่างดี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ และ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมล สุขพานิช ทั้งสองท่านได้ตรวจวิทยานิพนธ์และให้คำแนะนำ
 เพิ่มเติมอีกบางประการ ซึ่งทำให้วิทยานิพนธ์นี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น คุณอาทิตย์
 ขามเทศทอง ประธานสหภาพแรงงานการรถไฟแห่งประเทศไทย คุณสวัสดิ์ ลูกโตด
 รองประธานสหภาพฯ คุณวันชัย พรหมภา เจ้าหน้าที่ของสหภาพฯ รวมทั้งผู้ใช้แรงงาน
 ท่านอื่น ๆ ที่มีส่วนช่วยเหลือผู้เขียนเป็นอย่างมาก ร้อยตำรวจตรี อมร ราชณรงค์ และ
 คุณสุจิตรา ไชยเขาวน ที่ให้ความรู้ทางสถิติบางประการแก่ผู้เขียน
 ผู้เขียนขอขอบคุณทุกท่านดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้นเป็นอย่างมาก

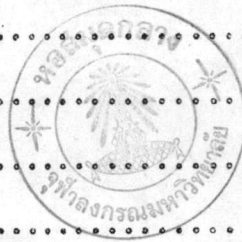
นาย วรภาส รุจิโกชน์
 ๒๖ ตุลาคม ๒๕๒๒

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
รายการตารางประกอบ	ฉ
รายการรูปประกอบ	ฅ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
สภาพของปัญหา	๔
ความสำคัญของปัญหา	๑๐
วัตถุประสงค์ของการศึกษาริวิจัย	๑๑
ขอบเขตของการศึกษาริวิจัย	๑๓
แนวความคิดในการวิจัย	๑๕
การอบรมกล่อมเกล่าในทางการเมือง	๒๐
สมมติฐาน	๒๖
ข้อจำกัดในการวิจัย	๒๗
การเสนอรายงานการวิจัย	๒๙
บทที่ ๒ แนวความคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตยและความเป็นมาของสหภาพแรงงาน การรถไฟแห่งประเทศไทย	๓๙
ความหมายของประชาธิปไตย	๓๓
วิวัฒนาการของประชาธิปไตย	๓๙
ประชาธิปไตยในฐานะต่าง ๆ	๓๖
หลักการสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย	๓๙

	หน้า
รายงานการศึกษาริวิจัยในอดีต	๔๑
ประวัติความเป็นมาของสหภาพแรงงานการรถไฟแห่งประเทศไทย	๔๓
บทที่ ๓ แนวทางการศึกษาริวิจัย	๔๘
การเลือกหน่วยที่จะทำการศึกษา : วิธีการสุ่มตัวอย่าง	๔๘
การสัมภาษณ์	๕๓
การสร้างแบบสอบถาม	๕๔
การวิเคราะห์ข้อมูล	๕๖
บทที่ ๔ การวิเคราะห์ผลการศึกษาริวิจัย	๕๘
ทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชาธิปไตย	
ของกรรมกร	๕๙
ทัศนคติทางการเมืองของกรรมกรต่อแนวความคิดประชาธิปไตย	
ในด้านต่าง ๆ	๖๑
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติทางการเมืองของกรรมกร	๙๔
เปรียบเทียบทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิด	
แบบประชาธิปไตยกับอายุของกรรมกร	๙๕
เปรียบเทียบทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิด	
แบบประชาธิปไตยกับประเภทของกรรมกร	๙๘
ระดับทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชาธิปไตย	
ของกรรมกรชนชั้น	๑๐๒
เปรียบเทียบทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิด	
แบบประชาธิปไตยกับสถานภาพของกรรมกร	๑๐๔
บทที่ ๕ สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	๑๐๗
บรรณานุกรม	๑๑๕

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.	แบบสอบถาม	๑๒๔
ภาคผนวก ข.	ระดับของการมีทัศนคติทางการ เมืองที่สอดคล้องกับ แนวความคิดแบบประชาธิปไตย เป็นรายชื่อทั้งหมด ของกรรมการ	๑๓๕
ภาคผนวก ค.	วิธีหาความ เชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยการวิเคราะห์ ความแปรปรวน	๑๓๗
ภาคผนวก ง.	ข้อบังคับสภาพแรงงานการรถไฟแห่งประเทศไทย ..	๑๔๑
ภาคผนวก จ.	แถลงการณ์ของสภาพแรงงาน	๑๕๗
ภาคผนวก ฉ.	แถลงการณ์สภาพแรงงานการรถไฟแห่งประเทศไทย	๑๖๑
ภาคผนวก ช.	ข้อเรียกร้องสภาพแรงงานการรถไฟแห่งประเทศไทย	๑๖๓
ภาคผนวก ซ.	ประมวลการ เรียกร้องเปลี่ยนแปลงแก้ไข เกี่ยวกับ สภาพการจ้าง	๑๖๔
ประวัติผู้เขียน		๑๘๖

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
๑	จำนวนประชากรตามหน่วยต่าง ๆ	๕๐
๒	จำนวนแบบสอบถามที่ส่งและได้รับคืนจากหน่วยต่าง ๆ	๕๑
๓	จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากกรมกรประเภทต่าง ๆ	๕๒
๔	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	๕๓
๕	ทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชาธิปไตยของ กรมกร	๖๐
๖	การมีจิตใจต้องการการปกครองระบอบประชาธิปไตย	๖๔
๗	ความยึดมั่นในความสำคัญคุณค่าและศักดิ์ศรีของบุคคล	๖๘
๘	ความเชื่อมั่นในความเสมอภาค	๗๑
๙	การเคารพในสิทธิ เสรีภาพของผู้อื่น	๗๔
๑๐	ความสนใจในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองการปกครอง ..	๗๗
๑๑	ความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนเองและการมีความเชื่อมั่นในตนเอง ..	๘๒
๑๒	การมองโลกในแง่ดีและการไว้วางใจผู้อื่น	๘๔
๑๓	ความเชื่อมั่นในตัวเจ้าหน้าที่หรือสถาบันทางราชการและการเมือง ..	๘๘
๑๔	การรู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและการยึดหลักเหตุผล	๙๐
๑๕	การยึดถือหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย	๙๒
๑๖	เปรียบเทียบทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบ ประชาธิปไตยกับอายุของกรมกร	๙๖
๑๗	เปรียบเทียบทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชา- ธิปไตยกับอายุของกรมกร	๙๗
๑๘	เปรียบเทียบทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชา- ธิปไตยกับประเภทของกรมกร	๑๐๐

ตารางที่

หน้า

๑๙	เปรียบเทียบทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบ ประชาธิปไตยกับประเภทของกรรมกร	๑๐๑
๒๐	ระดับการมีทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชา- ธิปไตยของกรรมกรชนชั้น	๑๐๓
๒๑	เปรียบเทียบทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชา- ธิปไตยกับสถานภาพของกรรมกร	๑๐๕
๒๒	เปรียบเทียบทัศนคติทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวความคิดแบบประชา- ธิปไตยกับสถานภาพของกรรมกร	๑๐๖

รายการรูปประกอบ

รูปที่

หน้า

๑

องค์ประกอบของทัศนคติ

๑๘